

RADNI ODNOSI

1. Ozljeda na radu – objektivna odgovornost poslodavca.

Iz obrazloženja:

Predmet spora predstavlja zahtjev tužitelja kao radnika naspram tuženika kao bivšeg poslodavca, za naknadom neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti, štetu koju je tužitelj pretrpio zbog ozljeđivanja u radnoj nesreći.

Tužitelj je tijekom kritične prigode preuzimanja smjene u 14:50 sati (s radom je trebao započeti u 15:00 sati) stajao kraj stroja na kojemu inače ne radi te je istome bio okrenut leđima i razgovarao s kolegom. Stroj je bio isključen te je klizio prema tužitelju, a navedeno klizanje bilo je rezultat guranja stroja od radnika tuženika. Kad je tužitelj osjetio da stroj klizi prema njemu, instinktivno je ispružio lijevu ruku da zaustavi stroj. Zbog zauzavljanja stroja došlo je do prevrtanja matrice težine cca 12,5 kg i njenog pada na prste tužitelja. Po završetku smjene radnici koji su radili na stroju imaju obvezu počistiti stroj a matrice spremite na stalaže pored stroja jer svaka ima svoj broj. U trenutku štetnog događaja, tužitelj je od zaštitne opreme imao cipele i odijelo, no ne i rukavice jer još nije započeo s radom.

Tužbeni zahtjev utemeljen je na odredbi članka 25. st. 1. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., 118/14., 154/14.; dalje: ZZR), kojom je propisano da se za ozljedu na radu i profesionalnu bolest koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca smatra da potječe od rada i

poslodavac za nju odgovara po načelu objektivne odgovornosti. Stavkom 2. istog članka određeno je da poslodavac može biti oslobođen odgovornosti ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe, na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenim mjerama zaštite na radu.

Nadalje, odredbom članka 8. st. 1. Zakona o radu (N.N., br. 93/14., 127/17.; dalje: ZR), propisano je da su u radnom odnosu poslodavac i radnik dužni poštovati odredbe ovoga i drugih zakona, međunarodnih ugovora koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i objavljeni, a koji su na snazi; drugih propisa, kolektivnih ugovora i pravilnika o radu, dok je člankom 28. st. 1. ZR-a propisano da je poslodavac dužan pribaviti i održavati postrojenja, uređaje, opremu, alate, mjesto rada i pristup mjestu rada te organizirati rad na način koji osigurava zaštitu života i zdravlja radnika, u skladu s posebnim zakonima i drugim propisima i naravi posla koji se obavlja.

Sud prvog stupnja prihvatio je tužbeni zahtjev, nakon što je smatrao dokazanim činjenicu radne nesreće te obim i visinu štetnih posljedica, uz ocjenu nepostojanja odgovornosti tužitelja ili treće osobe za nastanak iste, i time za nastup štetne posljedice.

Protiv te odluke pravodobno se žali tuženik, pobijajući istu zbog pogrešno i nepotpuno utvr-

đenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, žalbenih razloga iz odredbe članka 353. stavka 1. toč. 2. i 3. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11, 25/13., 89/14.; dalje: ZPP), koji se u ovoj stvari primjenjuje na temelju odredbe članka 117. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 70/19.), predlažući drugostupanjskom sudu pobijanu presudu ukinuti.

Ispitujući pobijanu presudu, kao i postupak koji je prethodio njezinom donošenju, prvostupanjski sud nije zaključio da bi bila počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. st. 2. toč. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, na koje povrede sud pazi po službenoj dužnosti (članak 365. st. 2. ZPP-a).

Nije ostvaren ni žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja jer je sporne činjenice sud prvog stupnja pravilno utvrdio i raspravio u smislu odredbe članka 8. ZPP-a te je na iste pravilno primijenio materijalno pravo.

Iz provedenih dokaza i to prijave o ozljedi na radu te iskaza samog tužitelja, kao i svjedoka, nedvojbeno proizlazi da je tužitelj obavljajući svoj redoviti posao doživio radnu nezgodu.

Da je matrica bila spremljena na stalaže pored stroja, do štetnog događaja ne bi došlo, jednako kao što štetni događaj ne bi uslijedio da zaposlenik tuženika nije gurnuo matricu prema tužitelju, koja je pala na njegovu ruku i ozlijedila ga. Kako je poslodavac dužan održavati opremu te organizirati rad na način koji osigurava zaštitu života i zdravlja zaposlenika, a u skladu s posebnim zakonima i drugim propisima i naravi posla koji se obavlja, proizlazi da tuženik u konkretnom slučaju nije primijenio dužnu pažnju pri poduzimanju svih radnji nužnih za siguran rad radnika. Stoga se propust tuženika koji se sastoji u nenadziranju ostavljanja radnog mjesta, odnosno stroja zaposlenika tuženika u stanju u kakvom ne ugrožava sigurnost drugih radnika (matrica ostala na stroju nakon obavljanja radnog zadatka umjesto da je spremljena na stalaže pored stroja), sankcionira u skladu s citiranim propisima (članak 25. ZZR-a i članak 28. ZR-a).

Oslobađanje od odgovornosti za štetu (potpuno ili djelomično) prema odredbi članka 1067. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15. i 29/18.; dalje: ZOO) ne pretpostavlja se, već nepažnja radnika mora biti dokazana. Postojanje nepažnje kao pretpostavke za oslobađanje od objektivne odgovornosti za štetu koju radnik pretrpi na radu prosuđuje se prema psihofizički objektivno mogućem stupnju pažnje oštećenog u okolnostima u kojima je šteta nastala.

Prvostupanjski sud pravilno je zaključio da je tužitelj dokazao kako je došlo do radne nezgode, a da tuženik nije dokazao pretpostavke koje bi ga dijelom ili u cijelosti oslobodile od odgovornosti. Činjenica je kod objektivne odgovornosti da radnik ne mora dokazivati krivnju, već poslodavac mora dokazati razloge ekskulpacije, čiji razlozi su doista samo iznimni, kako to sugerira odredba članka 25. ZZR-a i očituju se u propuštanju dužne pažnje poslodavca.

Mišljenje drugostupanjskog suda jest da je sud prvog stupnja pravilno utvrdio nepostojanje suodgovornosti tužitelja za nastanak, a time i posljedice štetnog događaja, s obzirom da je isti, kada je instinktivno ispružio lijevu ruku da bi zaustavio stroj. Nakon što je osjetio da stroj klizi prema njemu iza leđa, reagirao je onako kako bi reagirao svaki prosječan radnik, a do štetnog događaja je došlo isključivo zbog propusta zaposlenika tuženika da matricu pospremi na mjesto radnje zaposlenika tuženika koji je bespotrebno i neoprezno gurnuo stroj na kojemu se nalazila matrica prema tužitelju.

Upravo su navedeni razlozi koje je iznio sud prvog stupnja uzrok nastanka štetnog događaja, slijedom čega se žalbeni navodi tuženika ukazuju neutemeljenima.

Nadalje, žalitelj treba navesti kako se odredba članka 68. ZZR-a ne primjenjuje u konkretnom slučaju s obzirom da se štetni događaj nije zbilo na stroju na kojemu je za rad bio zadužen tužitelj, već na stroju za koji tužitelj uopće nije bio zadužen. Slijedom navedenog ne bi egzistirala obveza tužitelja da je prije početka rada pregledao mjesto rada i o uočenim nedostacima obavijestio poslodavca ili njegovog ovlaštenika.

Nadalje, po pitanju žalbenih navoda kako je šteta nastala zbog radnje zaposlenika tuženika, koji je bespotrebno i neoprezno gurnuo stroj prema tužitelju, a da je sud prvog stupnja propustio tuženika osloboditi odgovornosti odnosno barem istu umanjiti zbog doprinosa treće osobe, za navesti je kako je već spomenuto da je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je smatrao da kod tužitelja nema nikakve suodgovornosti za nastalu štetu, dok je tuženik kao poslodavac odgovoran za štetu nastalu tužitelju zbog radnji svojega zaposlenika.

Zatim, odredbom članka 1100. ZOO-a utvrđeno je, među ostalim, da će sud u slučaju povrede prava osobnosti, ako nađe da težina povrede i okolnosti slučaja to opravdavaju, dosuditi pravičnu naknadu. Pri odlučivanju o visini pravične novčane naknade vodit će računa o jačini i trajanju ozljednom izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha, cilju kojemu služi ta naknada, ali i tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njezinom naravi i društvenom svrhom.

Kad se imaju u vidu činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, da je tužitelj u radnoj nesreći zadobio ozljede koje su dovele do trajnih posljedica u obliku oštećenja od 4 % te u toj mjeri tužitelj trpi fizičke i duševne boli, duljina trajanja i intenzitet fizičkih boli koje je trpio, intenzitet i trajanje straha, za zaključiti je da obim svih posljedica koje je tužitelj pretrpio na svoje psihičko i fizičko zdravlje opravdava dosuđenje pravične novčane naknade zbog povrede prava osobnosti u iznosu od 25.500,00 kn.

Nadalje, sud prvog stupnja utvrdio je da je tužitelju bila potrebna tuđa pomoć i njega u ukupnom trajanju od 54 sata. Stoga je tužitelju s navedenog osnova pravilno dosudio iznos od 1.080,00 kn.

Kako žalbeni razlozi nisu osnovani, valjalo je pozivom na odredbu članka 368. st. 1. ZPP-a, istu odbiti kao neosnovanu te potvrditi pobijanu presudu suda prvog stupnja.

Županijski sud u Splitu, Gž R-518/2019-2 od 18.12.2019.

2. Ozljeda na radu u slučaju kada radnik obavlja poslove u pogonu druge pravne osobe.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu imovinske i neimovinske štete, za koju tvrdi da trpi zbog ozljede na radu koja se dogodila 15. travnja 2016.

U prvostupanjskom postupku utvrđeno je da je u trenutku ozljeđivanja tužitelj bio zaposlen kod tuženika, da je do štetnog događaja došlo 15. travnja 2016. kada je tužitelj kao radnik tuženika obavljao poslove u pogonu druge pravne osobe K. T. d.o.o. Zagreb, s kojom tuženik uobičajeno poslovno surađuje, da je tužitelj predmetne prilike dobio upute i radni zadatak od prisutnog rukovoditelja zaposlenika K. T. d.o.o., koji ga je uputio na rad na stroj za rezanje lima, prilikom koje je tužitelj nehotice stisnuo lijevom nogom nožno tipkalo stroja te je nož stroja zasjekao zglob tužiteljeve desne ruke, pri čemu je tužitelj zadobio tešku tjelesnu ozljedu zbog koje mu je ukazana hitna liječnička pomoć, nakon čega je uslijedio operativni zahvat, bolničko i ambulantno liječenje, još tri operativna zahvata i rehabilitacija te je spomenuti rukovoditelj pravomoćno kazneno osuđen povezano s nastankom opisanog događaja.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja zaključuje da se radi o ozljedi koja je nastala na radu ili u vezi s radom, za što odgovornost snosi tuženik kao poslodavac te da takva odgovornost nije derogirana zbog okolnosti kada je do samog štetnog događaja došlo u pogonu druge pravne osobe s kojom je tuženik surađivao, uvažavajući činjenicu da je tužitelj bio zaposlen kod tuženika, da je bio upućen na rad na predmetnu lokaciju gdje je došlo do ozljeđivanja te da je do ozljeđivanja došlo za vrijeme radnog vremena u sklopu tehnološkog procesa rada.

Na osnovi provedenih dokaza prvostupanjski sud utvrđuje da tuženik, na kojem je teret dokaza u tom pravcu, nije tijekom postupka dokazao da bi za nastanak štetnog događaja bio odgovoran tužitelj, makar i djelomično, nalazeći da nije utvrđeno da bi postupanje tužitelja odudaralo od postupanja drugog radnika, odnosno osobe u istoj

ili sličnoj situaciji. Na osnovu navedenog zaključuje da okolnost da je tužitelj eventualno zadržao nogu na tipkalu stroja ne predstavlja namjeru ili krajnju nepažnju, uzimajući u obzir da je do trenutka nastanka štetnog događaja završio s rezanjem nekoliko ploča lima, postupajući ispravno, uz daljnji zaključak da se predmetna nehotična radnja ne može isključiti kod takve vrste radova niti da se može očekivati od radnika da odbije poslove, iako je utvrđeno da je u konkretnoj situaciji tužitelj u određenoj mjeri negodovao, uvažavajući dalje činjenicu da je rukovoditelj pravomoćno osuđen povezano s nastankom opisanog štetnog događaja.

Prvostupanjski sud, nadalje, smatra da je zbog zadobivenih ozljeda kod tužitelja došlo do povrede prava osobnosti te da je tuženik kao poslodavac i odgovorna osoba dužan tužitelju naknaditi štetu u smislu članka 111. stavak 1. Zakona o radu (N.N., br. 93/14. – dalje: ZR). Pozivom na članak 25. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 74/14. i 118/14. – dalje: ZZR) u vezi sa člankom 1067. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br.: 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15. – dalje: ZOO) čije odredbe predviđaju pravila za potpuno ili djelomično oslobođenje poslodavca od odgovornosti za štetu po osnovi uzročnosti, sud nalazi da takve okolnosti nisu dokazane.

Provedenim medicinskim vještačenjem prvostupanjski sud utvrđuje da je tužitelj u predmetnom štetnom događaju zadobio tešku tjelesnu ozljedu desne šake, da je odmah po primitku u bolnicu operiran, da je provodio dugotrajnu fizikalnu terapiju unatoč kojoj je došlo do kontrakture ručnog zgloba i drugog do petog prsta, zbog čega je operiran u tri navrata, ali bez većeg efekta te da je tužitelju predložena i amputacija kažiprsta s ciljem poboljšanja funkcije cijele šake, na što se tužitelj nije odlučio, dok se zbog psihičkih tegoba tužitelj liječio kod psihijatra. Nakon završenog liječenja kod tužitelja je utvrđeno postojanje trajnih posljedica koje umanjuju njegovu životnu aktivnost za 35 %, što se očituje teškom funkcijom desne šake koja je značajno oštećena, kretnje u ručnom zglobu ograničene su u većem stupnju, kažiprst je u ekstenzijskoj kontrakturi bez aktivnih pokreta, opseg pokreta trećeg do petog prsta smanjen je u jačem stupnju, pokretljivost je nedovoljna za izvođenje hvata prstima, tako da

tužitelj hvat izvodi samo palcem te je zaostalo naruženje srednjeg stupnja koje je stalno vidljivo trećim osobama. Dalje, utvrđeno je da je tužitelju bila potrebna tuđa pomoć i njega koja će mu trajno biti potrebna u obimu od jednog sata dnevno.

Cijeneći intenzitet i trajanje fizičkih boli i duljinu liječenja, zatim jačinu i trajanje duševnih boli i straha, životnu dob tužitelja, ukupno smanjenje životne aktivnosti tužitelja i zaostalo naruženje, prvostupanjski sud utvrđuje da je zadobivenim ozljedama povrijeđeno pravo osobnosti tužitelja na tjelesno i duševno zdravlje, čime mu je nastala neimovinska šteta u smislu članka 19. stavak 1. i 2. ZOO-a u vezi s člankom 1046. ZOO-a te da utvrđena težina povreda i okolnosti slučaja opravdavaju dosuđivanje pravične novčane naknade u smislu članka 1100. stavak 1. ZOO-a u ukupnom iznosu od 97.000,00 kn i to po kriteriju pretrpljenih fizičkih boli 16.000,00 kn, po kriteriju straha 11.000,00 kn, po kriteriju duševnih boli zbog umanjenja opće životne aktivnosti 45.000,00 kn te po kriteriju duševnih boli zbog naruženja 25.000,00 kn. Pri tome sud zaključuje da okolnost da se tužitelj nije odlučio na dodatnu operaciju (amputacija prsta), ne dovodi do njegove suodgovornosti za ukupnost nastale štete jer je prethodno bio podvrgnut ranijim operacijama.

Prvostupanjski sud dalje utvrđuje da je tužitelju nastala i imovinska šteta na ime primljene tuđe pomoći i njege u ukupnom trajanju od 728 sati, za što mu dosuđuje 7.280,00 kn jer je samo toliko tužitelj tražio (članak 1095. stavak 1. ZOO). Daljnji je zaključak suda da tužitelju pripada i renta mjesečno u iznosu od 600,00 kn s obzirom na utvrđenu potrebu za trajnom pomoći i njegom koja će se tužitelju trebati pružiti (članak 1088. ZOO). Prilikom utvrđivanja cijene jednog sata pružanja takve pomoći od 20,00 kn, sud je uzeo u obzir cijenu takve usluge u mjestu stanovanja tužitelja, u smislu članka 223. stavak 1. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 28/13., 89/14. i 70/19. – dalje: ZPP).

Slijedom svega navedenog, prvostupanjski sud prihvatio je tužbeni zahtjev u cijelosti kao osnovan.

Protiv te presude žalbu podnosi tuženik pozivajući se na sve žalbene razloge iz članka 353.

stavka 1. ZPP-a, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači, podredno ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

U donošenju pobijane presude nije počinjena niti jedna od bitnih procesnih povreda iz članka 354. stavka 2. ZPP-a na koje sud pazi po službenoj dužnosti u smislu članka 365. stavak 2. ZPP-a.

Protivno žalbenim navodima, sud prvog stupnja pravilno je i potpuno utvrdio činjenično stanje, cijeneći pri tome izvedene dokaze na način kako je propisano odredbom članka 8. ZPP-a te je na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo iz citiranih zakonskih odredbi.

Osporavajući pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja te pravilnost primjene materijalnog prava, tuženik u žalbi ističe prigovore koje je iznosio i tijekom prvostupanjskog postupka, a koje je sud prvog stupnja pobijanom presudom otklonio kao neosnovane s obrazloženjem koje je u svemu prihvatljivo drugostupanjskom sudu.

Tako neosnovano tuženik prigovara svojoj pasivnoj legitimaciji i odgovornosti za predmetni štetni događaj, smatrajući da zbog činjenice što se ozljeđivanje tužitelja dogodilo u pogonu druge pravne osobe, ne postoji njegova odgovornost ili da bi ona trebala biti barem solidarna s odgovornošću tvrtke K. T. d.o.o. U tom pravcu pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da pasivna legitimacija i odgovornost tuženika proistječe iz činjenice da je tužitelj bio zaposlen kod tuženika u trenutku ozljeđivanja, da je od strane poslodavca bio upućen na rad u pogon druge pravne osobe te da se ozljeđivanje dogodilo za vrijeme radnog vremena u sklopu tehnološkog procesa rada.

Eventualno postojanje solidarne odgovornosti druge osobe ne isključuje pravo tužitelja da štetu potražuje samo od jednog solidarnog dužnika.

Bez uporišta tuženik u žalbi ponavlja prigovor suodgovornosti tužitelja u nastupu štetnog događaja jer je navedeni prigovor sud prvog stupnja pravilno otklonio kao neosnovan s obrazloženjem da tuženik, na kojem je bio teret dokaza za postojanje okolnosti koje bi u potpunosti ili djelomično isključivale njegovu objektivnu odgovornost za štetu, nije uspio dokazati postojanje nekog od eksculpacijskih razloga iz članka 1067. ZOO-a, a posebno ne sa stupnjem krivnje tužitelja kako to predviđa odredba članka 25. ZZR-a.

U odnosu na isticanje u žalbi činjenice da tužitelj nije pristao ići na zahvat amputacije kažiprsta, treba reći da tuženik ničime nije dokazao, jer to ne proizlazi niti iz nalaza i mišljenja vještaka, da bi predlagana amputacija prsta kod tužitelja dovela do poboljšanih ili barem zadovoljavajućih rezultata u funkciji desne šake, imajući u vidu da takvi rezultati nisu postignuti niti nakon prethodna četiri operativna zahvata i rehabilitacija kojima je tužitelj bio podvrgnut.

Zbog navedenog, osnovano je sud naložio tuženiku da tužitelju nadoknadi nastalu imovinsku i neimovinsku štetu čija se visina dosuđena pobijanom presudom ne dovodi u pitanje žalbenim navodima tuženika.

Zbog svega spomenutog, drugostupanjski sud odbio je kao neosnovanu žalbu tuženika te je potvrdio presudu prvostupanjskog suda pozivom na članak 368. stavak 1. ZPP-a.

Županijski sud u Rijeci, Gž R 1268/2020-3 od 27.1.2021.

*Ivan Petrošević, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*